

OsloMet som barnerettighetsuniversitet

Vedtatt: 23.11.2021

Bakgrunn:

På OsloMet er det flere utdannelse som gir kompetanse til å jobbe med barn. Utdanningene inneholder en rekke faglitteratur som er relevant for når studentene skal ut i praksis og jobb. Litteratur som utdanningene derimot ikke inneholder, er konkrete beskrivelser av barns grunnleggende rettigheter for hvordan møte barn, etter FNs barnekonvensjon, og hvordan ivareta de i praksis. Dette er rettigheter som beskriver hvordan voksne skal gå frem og samarbeide med barn, i alle handlinger og avgjørelser som angår barn. Dette skal bidra til å sikre at det gjøres til barnets beste. De bidrar også til bedre rettssikkerhet for barn og bedre opplyste saker. Flere av utdanningene har heller ikke kunnskap direkte fra barn på pensum. Dette er systematisk innhentede erfaringer og råd fra barn, om de ulike systemene laget for barn. Dette gjelder barnehagen, skolen, psykisk helsetjenester, fritidstilbud, barnevern, politi og rettsvesen. Studenter rundt i landet har i dialog med Forandringsfabrikken etterspurt mer kunnskap fra barn, og informasjon om barns grunnleggende rettigheter etter FNs barnekonvensjon.

Kunnskap fra barn

Alle barn i Norge har mye kunnskap om hvordan systemet eller tjenesten de er i oppleves for dem. Forandringsfabrikken gjennomfører systematiske undersøkelser med barn fra hele Norge. Der hentes inn erfaringer og råd fra barn om møtet med barnehager, skole, hjelpetjenester og rettsystem. Svarene som går igjen oppsummeres til kunnskap direkte fra barn. Målet er at denne kunnskapen inkluderes når systemene videreutvikles, for at systemene laget for barn skal oppleves trygge og nyttige for dem. Kunnskap fra barn inneholder beskrivelser av hvordan ulike profesjoner som møter barn skal møte dem, for at barn skal lære godt som møter barn bør være, for at barn skal lære godt og få god hjelp. Denne kunnskapen beskriver derfor god profesjonalitet, sett fra barn. Blant annet beskriver den hvordan voksne må være for at det skal bli trygt for barna å fortelle ærlig om viktige ting. Perspektivene som presenteres baserer seg utelukkende på erfaringer og råd fra barn som er i ulike systemer og tjenester nå.

FNs barnekonvensjon

Barnekonvensjonen slår fast at alle barn har fire grunnleggende rettigheter for hvordan møte barn, når det skal foretas handlinger og tas avgjørelser som berører dem. Den beskriver altså selve fremgangsmåten for dette. FNs barnekonvensjon beskriver fire grunnleggende rettigheter som alle voksne som arbeider med barn, må ivareta i alle handlinger eller avgjørelser som angår barn.

- at **barnets beste** skal være et grunnleggende hensyn ved alle handlinger som berører barn (BK artikkel 3, Grunnloven § 104),
- at barnet har rett til **uttale seg fritt** om forhold som berører barnet (BK artikkel 12, Grunnloven § 104),
- at barnet har **rett på informasjon** i forbindelse med at barnet har rett til å uttale seg

(BK artikkel 12),

- og at barnet har **rett til privatliv** (BK artikkel 16, Den europeiske menneskerettskonvensjonen (EMK) artikkel 8, Grunnloven § 102).

I 2003 fulgte Norge anbefalingene fra FNs barnekomité om å gjøre barnekonvensjonen til norsk lov. Dette ble gjort i menneskerettsloven. Den skulle brukes sammen med særlovene. Denne lovgivningsteknikken gjorde at barns rettigheter ble bare delvis innarbeidet i særlovene. Juridisk sett skulle dette være tilstrekkelig. Likevel har ikke barns rettigheter blitt godt nok ivaretatt.

Statsforvalteren, Helsetilsynet og Sivilombudsmannen har redegjort for brudd på disse fire rettighetene i sine rapporter. Kunnskap fra barn viser at når disse rettighetene ikke har blitt ivaretatt, har dette fått alvorlige følger. Barn har ikke fått til å fortelle det viktigste til systemene og tjenestene som møter dem.

Når de grunnleggende rettighetene ikke fullt ut ble tatt inn i særlovene, ble det også vanskelig for voksne som jobber med barn å forstå hva disse rettighetene faktisk inneholdt og å kunne bruke dem.

Høyesterett siterte i en avgjørelse fra mars 2021: «For å finne ut hva som er til barnets beste, må barnevernet sikre at barnet har fått tilstrekkelig og forståelig informasjon, at barnet fritt får gi uttrykk for sine meninger, og [at] barnets rett til privatliv ivaretas. Dette er barns grunnleggende rettigheter i prosess, som må være oppfylt før man kan avgjøre hva som er til barnets beste.»

Stortinget gjorde i 2020 og 2021 fire viktige vedtak for barn i Norge. Regjeringen ble gjennom disse vedtakene bedt om å gjennomgå alt lovverk som angår barn - i ny barnelov, barnehagelov, opplæringslov, barnevernlov, helselovgivning og prosesslovgivning - for å sikre disse de fire grunnleggende rettighetene. Offentlige lovutvalg har fått et tydeligere fokus på barns fire grunnleggende rettigheter. For eksempel er det i forslaget til ny barnelov, foreslått et innledende kapittel, der de fire grunnleggende prosessrettigheter tydelig er kommet inn.

Studentparlamentet mener at:

- OsloMet skal bli et barnerettighetsuniversitet med vekt på barns fire grunnleggende prosessrettigheter etter FNs barnekonvensjon, i alle studieretninger som utdanner studenter til å jobbe med barn.
- OsloMet skal innføre kunnskap direkte fra barn på pensum ved alle relevante studieretninger